

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep

0032 OSLO

Adm.enhet: Arealseksjonen
Saksbehandler: Frank Jacobsen
Telefon: 46815975
Vår referanse: 18/9217
Deres referanse:
Dato: 16.08.2018

Kommunedelplan for Farsund - Lista 2016-2026 - Tilrådning fra Fiskeridirektoratet

Vi viser til e-post datert 06.08.2018 vedrørende overnevnte.

Fiskeridirektoratet vil med dette foreta en gjennomgang av saken med sikte på å gi en tilrådning til departementet.

Saksgang

Farsund kommune sendte planen på høring den 17.02.2016. Planen omfatter sjøområdene ut til en nautisk mil utenfor grunnlinjen. Sjøområdene er i hovedsak lagt ut til ferdsel, fiske, natur- og friluftsområder.

I sjøområdene er to områder avsatt til akvakultur. Det fremgår at formålet omfatter både sjøoverflaten (merking) og vannsøylen og sjøbunnen (ankring). Områdene er tenkt benyttet til taredyrking.

Et område er avsatt til testområde for konstruksjoner for energiproduksjon. Testområdet ligger utenfor Lista fyr og omfatter både sjøoverflaten, vannsøylen og sjøbunnen (ankring). Området er tiltenkt testing av konstruksjoner for fornybar energi.

Fiskeridirektoratet region Sør gav høringsuttalelse til planen i brev av 18.03.2016. Her viste de til at de to områdene som er avsatt til akvakultur ligger i områder der det i dag er fiskefelt for aktive redskaper (snurrevadfelt). Det drives fiske hele året på disse feltene etter torsk, sei, hyse og rødspette. I tillegg foregår det fiske med passive redskaper etter breiflabb i perioden fra april til oktober, etter lyr hele året samt teinefiske etter hummer og krabbe. Det kan se ut som om man har foreslått å legge områder for taredyrking mellom fiskefeltene. Det er ikke tatt hensyn til at dette er et område med sterk strøm, noe som gjør at snurrevadfartøy kan drive langt i forbindelse med hiving/opptak av redskap.

Det er ikke sagt noe om hvilken type teknologi man har tenkt å bruke til dyrking av tare. Dersom det kun skal dyrkes tare på sjøbunnen uten noen form for innretninger i vannsøylen eller overflaten, vil konfliktpotensialet mot fiskeriinteressene være mindre enn dersom det er planer om fysiske innretninger i vannsøylen og/eller havoverflaten. Det er en svakhet ved planforslaget at slik differensiering ikke er foretatt. Inntil vi får mer konkret informasjon, er vi nødt til å ta utgangspunkt i at planlagt arealbruk dekker overflate, vannsøyde og bunn.

De foreslåtte områdene for tare dyrking vil gjøre at fiskefeltene som ligger inn mot tare dyrkingsområdene i praksis vil være utilgjengelig for fiske.

Området som er foreslått avsatt til testområde for konstruksjoner for energiproduksjon er planlagt inne mellom fiskefelt i et værutsatt område med tidvis meget sterk strøm. Fiskefeltene som ligger inn mot testområdet vil i praksis være utilgjengelig for fiske. Fartøy som tar inn fiskeredskap, særlig i forbindelse med snurrvadfiske, har nedsatt eller ingen manøvreringsevne og de vil derfor ikke ha mulighet for å styre unna installasjonene.

Fiskeridirektoratet region Sør fremmet på dette grunnlaget innsigelse mot de to foreslåtte områdene for tare dyrking samt det foreslåtte området for testing av installasjoner.

Fiskeridirektoratet region Sør kan vurdere en alternativ utforming av testområdet forutsatt at dette trekkes inn langs land og avgrenses til en dybdekote på maksimalt 15 meter. Alternativt å trekke området ut til utenfor grunnlinjen.

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder har behandlet innsigelsene til planen i samsvar med regelverket for samordning av statlige innsigelser. Fylkesmannens vurdering framgår av brev av 13.04.2016.

Fylkesmannen viser til at konsekvensutredningen ikke belyser arealforslagets mulige konsekvenser for utøvelse av fiske i og rundt områdene for tare dyrking og testområdet i sjø, og mener dette bør vurderes nærmere.

Når det gjelder forslaget fra Fiskeridirektoratet region Sør om å flytte avgrensningen for testområdet i sjø nærmere land for å unngå konflikt med fiskeriinteressene, viser Fylkesmannen til at konflikten med registrert naturtype – stortare, nasjonal verdi (A) da blir større og at området ikke kan påregnes lagt innenfor Listastrendene landskapsvernområde.

Fylkesmannen mener innsigelsene til Fiskeridirektoratet region Sør kan fremmes for kommunen.

Farsund kommune behandlet innsigelsene og sendte planen ut på ny høring i brev av 14.02.2017 med anmodning om å trekke innsigelsene.

Fiskeridirektoratet region Sør opprettholdt innsigelsene. De la til grunn at tilrettelegging av ny marin næring ikke må skje på en slik måte at annen marin virksomhet blir fortrengt.

Sporingsdata fra 2015-2017 viser at det har vært fiskeriaktivitet av fartøy over 15 meters lengste lengde utenfor hele Lista-landet, også i det foreslåtte testområdet. Sporingsdataene viser fiskeriaktivitet hele veien langs land fra 10-40 meters dyp på det grunneste inne ved land, og ned til ca. 100 meters dyp. Også mindre fartøy driver fiske i området, hovedsakelig makrelldoring, se vedlagte kart for AIS-sporing koblet med sluttседler for norske fiskefartøy under 15 meter. Områdene benyttes av fiskere fra andre landsdeler og er derfor nasjonalt viktige.

Fiskeridirektoratet region Sør peker på at eventuelle installasjoner i testområdene vil komme i direkte konflikt med fiske som foregår i området. Skal det settes ut installasjoner her må det stilles svært strenge krav til at testingen skal gjennomføres på en slik måte at fiskeredskap ikke skal kunne hekte seg fast i installasjonene eller i innretning som er forbundet med disse. I praksis vil det si at eventuell testing kun kan skje i avgrensede perioder på året, kun i de periodene det ikke foregår fiske, og at installasjonene i sin helhet fjernes når testingen ikke foregår. Det må avklares på forhånd med fiskerlaget og evt. Fiskeridirektoratet region Sør når tid på året eventuell testing vil være mulig å gjennomføre. Vilrårene for testing må ha status som planbestemmelser i kommunedelplanen.

Kommunen har ikke foreslått noen justering av de to områdene for to planlagte områder for akvakultur (A4). Fiskeridirektoratet region Sør finner derfor ikke noe grunnlag for å kunne trekke innsigelsen mot disse to områdene.

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder behandlet innsigelsene i samsvar med regelverket for samordning av statlige innsigelser. I brev av 31.03.2017 ber Fylkesmannen kommunen å vurdere om innsigelsen til testområdet kan imøtekommes på de vilkår regionkontoret setter. Når det gjelder innsigelsene til de to akvakulturområdene, synes det ikke å være bevegelse i saken og Fylkesmannen ber kommunen vurdere mekling.

I brev av 12.10.2017 ber kommunen Fylkesmannen å innkalle til mekling om gjenstående innsigelser til kommunedelplanen for Farsund-Lista.

Meklingsmøte ble avholdt den 14.11.2017. Det ble ikke oppnådd enighet i saken.

Den 08.03.2018 egengodkjente kommunen kommunedelplanen og oversendte saken til Fylkesmannen i brev av 16.03.2018 med anmodning om å sende saken til departementet for avgjørelse.

Den 26.06.2018 ble det avholdt møte i Farsund rådhus med partene i saken samt Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder og Vest-Agder fylkeskommune. Møtet kom i stand på initiativ av Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

I ettertid har Farsund kommune sendt tilleggsopplysninger om selskapet som er tiltenkt å drive med testing av marine konstruksjoner. Det fremgår av presentasjonen at målet med anlegget er å bidra til teknologiutvikling for den såkalte «Blue Growth» eller «Blue Economy». Fokuset vil være strukturer for marin fornybar energi, maricultur strukturer samt vedlikehold og modifikasjonsarbeid.

Det er ikke gitt opplysninger om den finansielle basisen for selskapet.

Vurdering

Hvorvidt regionale eller nasjonale fiskeriinteresser er så viktige at de bør ha fortrinnsrett til andre interesser, lar seg vanskelig avgjøre ut fra en ren fiskerifaglig vurdering. Disse interessene må veies mot konkurrerende interesser i hver enkelt sak.

Formålet med planarbeid i kystsonen er å bidra til en effektiv og samfunnsnyttig arealutnyttelse. Det avgjørende for utfallet av interesseavveiningen vil derfor være en helhetsvurdering fra sak til sak om hvordan det aktuelle området kan utnyttes på en samfunnsmessig optimal måte.

For selve fiskeriaktiviteten vil innsamlede opplysninger som antall fartøy, redskapsbruk, sesonger, art osv. samt næringens prioriteringer danne et godt grunnlag for Fiskeridirektoratets skjønnsutøvelse i enkeltsaker og planarbeid.

I denne saken står nasjonale fiskeriinteresser mot relativt vage planer om taredyrking og et testanlegg for marine konstruksjoner.

Fiskeridirektoratet region Sør har gjort en grundig vurdering av forholdene på det planlagte området og gitt kommunen nødvendige opplysninger om konsekvensene av forslaget for utøvelse av fiske. Vi har blant annet påpekt at fartøy med aktiv redskap, som snurrvadfartøy, har et ganske stort manøvreringsbehov på grunn av sterk strøm i gjeldende område. En kan derfor ikke uten videre legge kartlagte fiskefelt til grunn for kommuneplanen, men ta høyde for de spesielle lokale forhold. På tross av dette var arealforslagets mulige konsekvenser for utøvelse av fiske i og rundt områdene ikke belyst ved utlegging av planforslaget til første gangs offentlige ettersyn. Dette ble tillagt vekt i Fylkesmannens vurdering om å fremme innsigelse, jf. brev av 13.04.2016 (samordningsoppdraget).

Vi vil også vise til at det i planprosessen er en forutsetning at det er tidlig kontakt mellom kommunen og statlige sektororgan som har interesser i arealplanen. Eventuelle uklarheter vil da kunne avklares lenge før planforslaget fremlegges. I dette tilfellet mener vi at vi har gjort en grundig vurdering av reelle behov for hensyn til fiskeriinteresser og formidlet dette til kommunen tidlig og i flere møter i løpet av planprosessen.

Det er heller ikke usikkerhet rundt kunnskapsgrunnlaget knyttet til dagens bruk av områdene til fiskeri. Noe vi blant annet har dokumentert med sporingsdata, jf vedlagte presentasjon og supplerende springskart for fiskefartøy under 15 meter. Vi har derfor tydelig signalisert at konsekvensene av den foreslåtte arealbruken vil være svært negative for viktige regionale og/eller nasjonale fiskeriinteresser.

Når det gjelder planene for testing av marine konstruksjoner, fremstår de for oss som temmelige vage og usikre. Det er derfor etter vårt syn grunn for å ha en avventende holdning inntil mer konkrete og realistiske planer legges frem. Uansett vil det være nødvendig å ta hensyn til fiskeriene ved lokalisering av denne type anlegg, jf. Fiskeridirektoratet region Sør sitt innspill om dette på side 3 i dette dokumentet.

Tilråding

Fordi planen ikke ivaretar viktige nasjonale fiskeriinteresser, tilrår Fiskeridirektoratet at innsigelsen tas til følge.

Med hilsen

Britt Leikvoll
fung. direktør

Øystein Rosendahl Simonsen
fung. seksjonssjef

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift

Mottakerliste:

Nærings- og fiskeridepartementet Postboks 8090 Dep 0032 OSLO

Kopi til:

Haukeland Vegard
Region Sør

Vedlegg

Fiske utenfor Lista-landet
AIS_Farsund_BE3
AIS_Farsund_oversikt
AIS_sedler_Farsund_A4
AIS_sedler_Farsund_BE3
AIS_sedler_Farsund_oversikt